

Людмила Афанасьєва

Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького (Мелітополь, Україна)

МОДЕРНІЗАЦІЙНИЙ ВИМІР СУЧАСНОЇ КУЛЬТУРНОЇ ПОЛІТИКИ

Трансформаційні процеси, що відбуваються в Україні, вимагають концептуального переосмислення сформованих уявлень про культуру, її взаємозв'язку з розвитком суспільства, пошуку нових аспектів у розумінні природи і факторної ролі культури в суспільних процесах.

Поняття «культура» вживається сьогодні в безлічі значень. Однак, незважаючи на удавану різноманітність визначень, в кожному з них присутні деякі загальні позиції. Одні дослідники розуміють під культурою результат, інші - сам процес, форми діяльності. Вона розглядається і під кутом зору її людської сутності, як сторона суспільного процесу, а саме - розвиток людини в ході своєї діяльності. Узагальнюючи різне розуміння даної дефініції, можна підкреслити, що культура - це не тільки поняття, а й реальна поведінка, дії людей, способи спілкування, які матеріалізуються в інтелектуальних продуктах, організаційних, інформаційних та управлінських технологіях. На думку В. Ж. Келле, «культура - це і ступінь розвитку людини, і його творча діяльність, що формує "світ людини"». Поняття "соціального" за рівнем спільності можна порівняти з категорією культури. Воно відображає наявність між людьми стійких зв'язків і відносин, що виникають в процесі спільної діяльності, спрямованої на підтримку їх існування, а також соціальних інститутів, що закріплюють ці зв'язки і відносини».

Людина, вступаючи в стосунки з природою і суспільством, стає суб'єктом діяльності. В результаті вона набуває соціокультурні якості, рівень розвитку яких і становить культуру. Розвиток сучасної культури в Україні протікає неоднозначно. Суспільство ставить перед людиною складне завдання: з одного боку, адаптуватися до кардинальних перетворень в соціокультурній, соціально-економічній, соціально-політичній сферах, а з іншого - зберегти в своєму ставленні до світу вічні загальнолюдські і загальнокультурні цінності, такі як гуманізм, милосердя, терпимість і співчуття.

В даний час на тлі динаміки і ускладнення суспільного устрою, процесу переходу від індустріальних систем до систем, що базуються на інформації, формування єдиного економічного і соціокультурного простору виникла потреба в переосмисленні ролі і функцій культури в сучасному суспільстві. Якщо раніше вчені і практики чільну роль у розвитку соціуму відводили економічній складовій, то в останні десятиліття прийшло розуміння, що людські і соціокультурні чинники відіграють все більш помітну роль. Культура в справжній період все активніше постає як важливий ресурс соціально-економічного розвитку та зростання людського потенціалу. У науковому середовищі і в суспільній свідомості простежується тенденція переходу від звуженого розуміння культури до усвідомлення її інтегративної ролі.

Все більша включеність культури в суспільний розвиток України дозволяє розглядати вплив її окремих секторів - культурна спадщина, туризм, засоби масової комунікації - на розвиток економіки та міського планування, зайнятість і дозвілля, розвиток людського потенціалу. Культура як ресурс економічного розвитку виступає у вигляді можливості отримання економічних вигод від використання культурної спадщини, інтелектуальної власності, поживлення культурного життя міст і сільських поселень, а також отримання доходу від діяльності культурних індустрій та ін. В цьому випадку культура виступає як важливий фактор активізації соціально економічного розвитку регіонів і населених пунктів, створення робочих місць, а в кінцевому рахунку - боротьби з бідністю. Так, Д. Тросбі вважає, що є чотири напрямки, в яких активно виявляється роль культури в житті міста:

1) Об'єкти культури які знаходяться в місті самі по собі можуть бути символами, що впливають на економіку. Приклади - Пізанська вежа або палац Альгамбра в Гранаді.

2) Найчастіше виникає ситуація, коли розвитку міста сприяє не один об'єкт, а цілий район («культурний округ»), як, наприклад, в Дубліні або Піттсбурзі.

3) Життєво важливим компонентом міської економіки можуть стати різні галузі промислової культури .

4) Роль культури може виявлятися і в вихованні у громадян суспільної самосвідомості, творчого духу, згуртованості та життєвої активності.

Розвиток секторів, пов'язаних з культурою, впливає на залучення капіталів і людських ресурсів до тих місць, які стають центрами нового і сучасного в культурі. Культурна діяльність та культурні інститути стали все частіше сприйматися як важливий інструмент розширення економічної бази, здатний компенсувати втрату робочих місць як в галузях промисловості, так і в сфері обслуговування. Жива мультикультурна активність міст стала розглядатися, перш за все, як невід'ємний інструмент муніципальних і регіональних маркетингових стратегій, спрямованих на залучення мобільного міжнародного капіталу і фахівців.

Таким чином, діяльність, пов'язану зі збереженням і зміною культурних об'єктів, цінностей і благ на національному рівні, відрізняє так званий відкладений результат. Розвиток установ культури, інновації в галузі мистецтва в довгостроковій перспективі впливають на динаміку соціальних, економічних і духовних параметрів суспільства. Відповідно, в сучасних умовах розвитку України необхідні розробка і реалізація раціональної культурної політики, яка була б орієнтована на розвиток наявних та створення відсутніх передумов для модернізації держави і суспільства.

Література

1. Афанасьєва Л. В. Формування національних духовних цінностей у вузівській підготовці / Л. В. Афанасьєва, Л. Ф. Глинські // Всебічний розвиток особистості студента / [за ред. акад. АПН України Д. О. Тхоржевського] / - Ірпінь, 2001. – С. 16-21.
2. Афанасьєва Л. Интеркультурность как успешная модель развития поликультурного городского сообщества / Л. В. Афанасьєва, Р. І. Олексенко // Mokslas ir praktika: aktualijos ir perspektyvos. – 2018. – С. 6-13.
3. Афанасьєва Л. Активні інтеркультурні практики як індикатор взаємодії культурних груп і спільнот поліетнічного міста / Л. В. Афанасьєва, Р.І. Олексенко // Вісник Львівського університету. Серія філос.-політолог. студії – 2018.- Вип. 18. – С. 40 - 47.
4. Молодиченко В. Свобода волі як підґрунтя морального вибору особистості / В.В. Молодиченко // Філософські обрії., 2010. – Вип. 23. – С. 174–186.
5. Олексенко Р. И. Воспитание культуры личности как условие экономической социализации / Р.И. Олексенко // IV Международная научно-практическая конференция "Модернизация современного общества: проблемы, пути развития и перспективы", Ставрополь.– 2013. – С.132-135.
6. Келле В.Ж. Культура и социальность // Постигание культуры. Ежегодник. Вып. 7. - М., 1998. - С. 254 - 255.
7. Пахтер М., Лэндри Ч. Культура на перепутье. Культура и культурные институты в XXI веке / [Пер. с англ. М. Гнедовский]. - М.: Классика-XXI, 2003. - С.48 - 49.
8. Тросби Д. Роль культуры в экономическом развитии // Государственная служба за рубежом: реферат, бюллетень. - 2004. -№ 5.- С. 45